

Нечипоренко В.В.,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

Ситник В.М.

магістрант, Спеціальність 075 «Маркетинг»
Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ТОВАРНОГО АСОРТИМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ

Головним акцентом в сучасних умовах ведення бізнесу є формування оптимального товарного асортименту на підприємствах. Важливу роль дане питання відіграє для підприємств торгівлі: систематична орієнтація на настрої потенційного споживача вимагає глибокого вивчення і аналізу факторів, здатних вплинути на формування оптимальної структури асортименту продукції [1].

Оптимізація структури товарного асортименту - важлива складова діяльності управлінської ланки підприємства. Як такого визначення поняття «Оптимізація» стосовно до товарного асортименту не дано, хоча поняття «Оптимальна структура» існує, а термін «оптимізація» використовується досить широко. Тому, можна дати наступне визначення оптимізації структури товарного асортименту: це процес удосконалення системи управління товарним асортиментом підприємства з метою підвищення ефективності збуту продукції [2].

В умовах жорсткої конкурентної боротьби якісна його оптимізація забезпечує успішну роботу підприємства і збільшення рентабельності продажів.

Отже, оптимальною може вважатися така структура асортименту товарної продукції, яка забезпечує максимальну ефективність збутової діяльності підприємства.

Оптимальна структура асортименту покликана забезпечити максимальну рентабельність і достатню стабільність роботи підприємства в цілому і його збутової діяльності зокрема [3].

Визначивши економічну значимість товарного асортименту і його оптимізації, необхідно позначити основні фактори, що впливають на формування оптимальної структури асортименту.

З огляду на важливість конкурентних позицій підприємства на ринку, всі чинники впливу на асортимент товарної продукції підприємства, за аналогією з факторами впливу на діяльність підприємства в цілому, можна розділити на два основних види: зовнішні і внутрішні.

Внутрішніми є фактори, що впливають на формування асортименту товарної продукції зсередини підприємства. Особливістю внутрішніх факторів є те, що менеджмент підприємства здатний здійснювати регулюючий вплив.

На зовнішні фактори управлінський склад підприємства не в змозі впливати, проте здатний їх передбачити і належним чином захистити сферу діяльності підприємства від їх негативного впливу [4].

Для комплексного вивчення і аналізу факторів доцільно використовувати наступний алгоритм формування оптимальної структури:

1. Визначення формату діяльності торгового підприємства: вибір основної концепції і позиціонування.
2. Вивчення купівельного попиту: аналіз купівельної спроможності, сегментування ринку.
3. Вивчення асортименту конкурентів.
4. Розробка рішення про товари, які будуть продаватися підприємством, і про рівень цін на ці товари.
5. Аналіз збалансованості асортименту за кількістю категорій і співвідношенню товарних позицій [5].

Таким чином, формування оптимального товарного асортименту відбувається під дією факторів впливу:

1. В процесі оптимізації потрібно враховувати вплив як зовнішніх, так і внутрішніх факторів.

2. Робота по оптимізації структури асортименту повинна проводитися не спонтанно, а систематично - тільки в такому випадку може бути досягнутий бажаний ефект: максимізація прибутку (мінімізація збитків) підприємства.

До основних етапів можна віднести наступні: аналіз динаміки ринку і структури попиту; фінансовий аналіз розроблених пропозицій; затвердження остаточного варіанту структури асортименту. Зазначені етапи можуть змінюватись в залежності від управлінських рішень в кожному окремому випадку, але їх наявність в процесі оптимізації структури асортименту обов'язкова - інакше намічена мета не буде досягнута.

Список використаних джерел

1. Наукові підходи та практичні аспекти оптимізації асортименту продуктів спеціального призначення / Г. Б. Рудавська, Є. В. Тищенко, Н. В. Притульська. – Київ : КНТЕУ, 2002. – 370 с
2. Данілова Л. Л. Оптимізація асортиментної політики вітчизняних торговельних підприємств / Л. Л. Данілова // Вісник ДонДУЕТ. – 2001. – No 4(21). – С. 192-196.
3. Марченко О.І. Асортимент продукції підприємства як важливий фактор зростання прибутку / О.І. Марченко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – No8 (63).
4. Формування та оптимізація товарного асортименту підприємства для внутрішнього та зовнішнього ринку [Електронний ресурс] / В. П. Колесніков // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Економіка. - 2013. - Вип. 23. - С. 48-50. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2013_23_11
5. Мазепа Т. С. Формування асортиментної політики підприємств торгівлі: зміст і основні підходи / Т. С. Мазепа // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2008. – No 45. – Т. 1. – С. 3-79.